

HELE VEJEN RUNDT

Inspirationshæfte om mentorer og inddragende netværksmøder for udsatte unge

EN LOVENDE INDSATS MOD UNGDOMSKRIMINALITET

Unge mænd, der har svært ved at finde fodfæste i tilværelsen. Der klarer sig dårligt i skolen, har mange konflikter og som ikke får den nødvendige støtte fra hjemmet. Unge mænd, der hænger ud med de forkerte og pludselig er involveret i røverier, våbenbesiddelse og vold. Det er et billede, man kender alt til i Vollsmose i Odense.

Derfor iværksatte kommunen med støtte fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter i 2010 en særlig indsats for unge mænd på vej ud i kriminalitet.

På de følgende sider vil vi fortælle om gadeplansindsatsen i Vollsmose. Vi beskriver, de metoder, der anvendes, og vi fortæller om indsatsen set fra tre drenges perspektiv. De tre drenge, der alle har været en del af gadeplan, fortæller om deres baggrund og hvordan indsatsen har hjulpet dem videre i deres liv.

Odense Kommunes gadeplansindsats kombinerer kriminalpræventive metoder, som tidligere undersøgelser og evalueringer har identificeret

som særligt virkningsfulde, nemlig inddragende netværksmøder, mentorer og fritidsjob. Indsatsen er velbeskrevet, fagligt velfunderet og bygger på solid viden. På den baggrund ser vi indsatsen som lovende.

Dette hæfte skal tjene som inspiration til ministerier, kommuner, boligselskaber og andre, der arbejder med kriminalpræventive indsatser i udsatte boligområder.

HELHEDSORIENTERET GADEPLANS- INDSATS I VOLLSMOSE

Gadeplan holder til i en lejlighed i Bøgeparken i Vollsmose.

Teamet består af tre mentorer, en socialrådgiver, en jobkonsulent og en koordinator.

Indsatsen er ikke en 'klassisk' gadeplansindsats med rundering, men en individuel, helhedsorienteret mentorindsats kombineret med inddragende netværksmøder, fritidsjobindsats og generel tilstedeværelse i gademiljøet.

Indsatsen er støttet med 3,5 mio. kr. fra Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters pulje til helhedsorienteret gadeplansarbejde.

Gadeplansindsatsen har fra 2011 til 2014 arbejdet med 91 unge. 69 har gennemført et forløb på ni måneder. De fleste er 15-17 år, når de starter. Langt de fleste har været involveret i kriminalitet og har forskellige sigtelser og domme på CV'et. Og mange var på vej til at blive opgivet af uddannelsessystemet.

I dag er 53 ud af de 69 i gang med en uddannelse eller i arbejde. To sidder i fængsel for ny kriminalitet.

OMKOSTNINGER VED UNGDOMSKRIMINALITET

Ungdomskriminalitet er et udbredt problem i udsatte boligområder. Beregninger foretaget af Center for Boligsocial Udvikling viser, at knap hver tiende unge mand mellem 15 og 17 år i de udsatte boligområder i 2012 blev dømt for borgerrettet kriminalitet som eksempelvis hærværk, tyveri eller overfald. I mere end hvert tredje tilfælde var der tale om personfarlig kriminalitet såsom alvorlige voldsforbrydelser, røverier og lignende.

De samfundsøkonomiske omkostninger ved ungdomskriminalitet er store. Dels er der direkte omkostninger til politi, domstole, kriminalforsorg mv., og dels er der øgede udgifter til blandt andet sundhedsvæsen og overførselsindkomster som følge af de kriminelle unges livsstil. Det viser en undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd og TrygFonden.

Undersøgelsen sammenligner unge, som ikke har begået kriminalitet, med unge, der i forskellig grad er kriminelt belastede. De kriminelle unge inddeles i fire grupper - fra de 'let belastede', der har fået advarsler, bødedomme eller tiltalefrafald uden vilkår og til de 'mest belastede unge', som har fået flere ubetingede domme. Som det fremgår af figuren, koster det over en femårig periode samfundet mere end 900.000 kr., hvis en ung ender blandt de 'mest belastede' sammenlignet med, hvis den unge ikke begår kriminalitet. Det viser beregninger, som CFBU har foretaget på baggrund af undersøgelsen.

De samfundsøkonomiske omkostninger stiger, jo mere kriminelt belastet den unge bliver. Derfor gælder det om forhindre, at den unge udvikler en kriminel løbebane.

Den helhedsorienterede gadeplansindsats i Vollsmose retter sig primært mod de "mere belastede unge", dvs. unge, der har fået betingede

domme eller tiltalefrafald med vilkår, samt de "meget belastede unge", dvs. unge, der har fået en ubetinget dom eller ungdomssanktion.

Som figuren viser, er der store samfundsøkonomiske gevinster at hente, hvis man med indsatsen formår at forhindre disse unge i at bevæge sig længere ud af en kriminel løbebane og i stedet tilbage på sporet i forhold til skole, arbejde og sunde venskaber og fritidsinteresser.

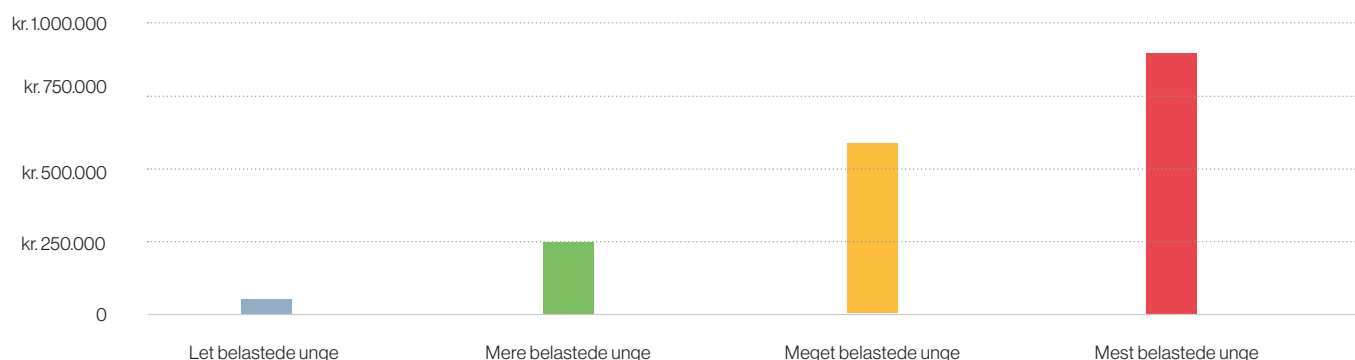
DU KAN LÆSE MERE HER:

Rasmus Højbjerg Jacobsen: **Samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse af kriminalpræventive indsatser**. Det Kriminalpræventive Råd, 2013.

Frederik Sigurd m.fl.: **Kriminaliteten ud af boligområderne**. Center for Boligsocial Udvikling, 2011.

Louise Aner: **De unge væk fra gaden**. Center for Boligsocial Udvikling, 2012.

SAMFUNDSØKONOMISKE OMKOSTNINGER VED UNGDOMSKRIMINALITET OVER EN 5 ÅRIG PERIODE

Kilde: Center for Boligsocial Udviklings beregninger baseret på Rasmus Højbjerg Jacobsen: Samfundsøkonomisk cost-benefit-analyse af kriminalpræventive indsatser. Det Kriminalpræventive Råd 2013.

HVAD BESTÅR GADEPLANSINDSATSEN I?

Den helhedsorienterede gadeplansindsats består af tre dele:

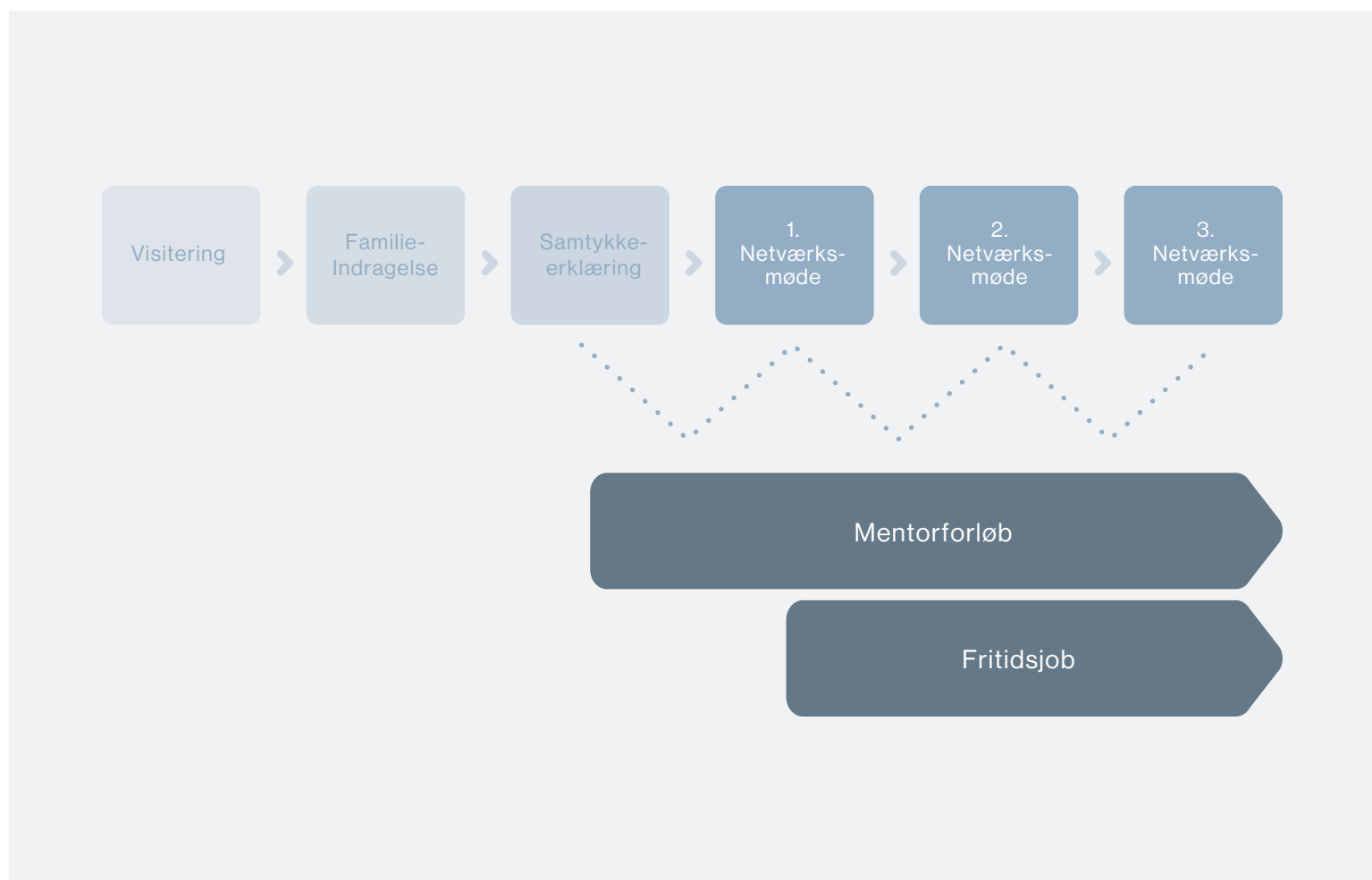
1. Mentorforløb: Et individuelt tilrettelagt forløb med støtte og samtaler med en professionel, pædagogisk uddannet mentor.
2. Inddragende netværksmøder: En møderække mellem den unge, forældrene, og de professionelle aktører omkring den unge, faciliteret af en uvildig mødeleder uddannet i inddragende metoder.

3. Fritidsjobindsats: Træning og støtte til fritidsjob formidlet gennem en jobmentor med virksomhedsnetværk i området.

Figuren nedenfor illustrerer, hvordan indsatsen er bygget op. Først sker der en visitering til indsatsen, der er møde med familien og der underskrives en samtykkeerklæring. Derpå igangsættes en række på tre inddragende netværksmøder, hvor familie, skole, sagsbehandler og andre relevante parter mødes i en dialog faciliteret af

gadeplans uvildige mødeleder. Parallelt hermed igangsættes et mentorforløb med en professionel mentor fra gadeplan. På sigt – når den unge er klar til det – suppleres med et fritidsjobforløb med støtte fra gadeplans jobkonsulent.

På de følgende sider ser vi nærmere på de forskellige elementer i gadeplansindsatsen: Hvad er det faglige grundlag? Hvad ved vi om virkningen? Og hvilken forskel kan indsatsen gøre for den enkelte unge?

FAMILIERNE

- Ledighed, fattigdom, dårlig integration
- Konflikter i familien og med kommunen
- Ældre brødre ude i kriminalitet
- Manglende støtte til den unge

SKOLEN

- Fagligt svage, svært ved at følge med
- Frustrerede og uroskabende
- Konflikter med lærere og andre elever
- Højt fravær og risiko for at droppe ud

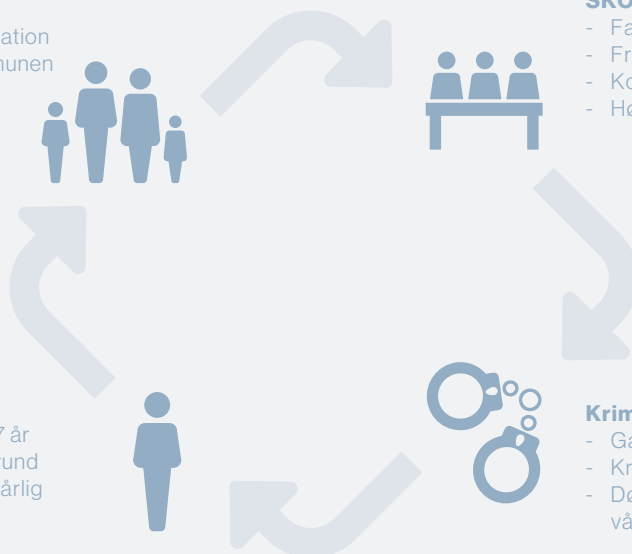
DE UNGE

- Drengene, typisk 15-17 år
- Anden etnisk baggrund
- Udadreagerende, dårlig trivsel, misbrug mv.

Kriminalitet

- Gadeorienteret livsstil
- Kriminel omgangskreds
- Dømt for røverier, overfald, våbenbesiddelse o.lign.

MÅLGRUPPEN

Den helhedsorienterede gadeplansindsats henvender sig til familier med unge, der udviser bekymrende adfærd. Problemerne viser sig i skolen, hvor den unge kommer i konflikt med andre elever og med lærerne. Og i fritiden, hvor den unge måske har fået en dårlig omgangskreds og er involveret i kriminalitet.

Mange af de unge har problemer derhjemme. De er ofte vokset op i hjem, hvor begge forældre står uden for arbejdsmarkedet, og hvor forældrene måske har flygtningebaggrund, er traumatiserede og har svært ved at begå sig i det danske samfund. Der kan være ældre brødre, som er ude i problemer og kriminalitet. Og ofte har familien en konfliktfyldt relation til kommunen, hvor både mor, far og søskende har forskellige sagsbehandlere og svære sagsforløb.

For den unge betyder det, at der ikke er overskud i familien til at give den nødvendige støtte og hjælp i opvæksten. De får svært ved at honorere de krav, omgivelserne stiller til dem. De mangler positive forbilleder og har svært ved at finde et mål og en retning i livet. De reagerer ved at skabe konflikter i skolen, og i fritiden bruger de næsten al deres tid på gaden sammen med venner, der har tilsvarende problemer. For mange leder det videre til kriminalitet og konflikter med politi og myndigheder.

HVORDAN STARTER ET GADEPLANSFORLØB?

Et forløb i gadeplan starter typisk med, at gadeplansmedarbejderne får en henvendelse om en ung, der har brug for hjælp.

Mentorerne fra gadeplan tager herefter kontakt til familien. Det er vigtigt, at både forældrene og den unge er indstillet på, at der skal ske en forandring i den unges liv.

En mentor og en socialrådgiver fra gadeplansteamet starter altid med – sammen med en tolk – at besøge den unge og familien derhjemme. Formålet er at præsentere sig for familien og få snakket med den unge og forældrene om, hvordan de oplever den unges situation, og hvad de kunne have brug for hjælp til.

Som en konklusion på mødet underskriver familien og den unge en samtykkeerklæring, der signalerer, at familien og den unge ønsker at samarbejde med gadeplan. Erklæringen betyder også,

at myndighederne kan udveksle oplysninger med hinanden om den unge.

HANDLINGSPLAN

Gadeplansteamet laver en handleplan for hver ung. Handleplanen tager udgangspunkt i den unges ønsker, men samtidig skal planen pege i en retning, som de professionelle også betragter som konstruktiv.

Planens hovedelementer vil typisk være på kort sigt at stabilisere skolegangen og på længere sigt at få bedre styr på fritidslivet – måske i form af et fritidsjob, hvis den unge er parat til det. Der arbejdes typisk også med trivslen i hjemmet.

Mentoren følger løbende op på handleplanen og dokumenterer, om målene bliver nået.

PISTOLEN

Mohammed står med en skarpladt pistol i hånden. Den er tung og kold. Der er rustpletter på siden. Den ser ud til at have ligget ude i regnen i et godt stykke tid. Hans lillebror fandt den i et buskads, men Mohammed tog den fra ham. Det er ikke noget for en lille dreng.

Naturlegepladsen er mennesketom. Dennis, Mohammeds ven, leder efter noget, de kan skyde til måls efter. Imens lægger Mohammed patroner i magasinet og stiller sig an, sådan som han har set det på film – spredte ben, to hænder på skæftet, en finger på aftrækkeren. I det samme hører han et råb. "DET ER POLITIET – LÆG DIT VÅBEN!". Ud af øjenkrogen ser han to betjente. De peger på ham med deres pistoler og råber, at han skal smide pistolen. Forsigtigt lægger han den fra sig i græsset. Han når ikke at kigge op før han mærker den ene politimands knæ mase ham mod jorden. Græsset er koldt og klistrer vådt til hans kind. Hurtigt kommer flere betjente til. De hiver ham op fra jorden og fører ham ind i en politibil. Døren smækker, og der bliver helt stille. Ud af vinduet får han øje på sin lillebror i gruppen af drenge, der nysgerrigt stimler sammen på legepladsen. Fandens også, hvad vil hans far sige.

Mohammed er en af mange unge i udsatte boligområder, der kommer på kant med loven. Mange af drengene har haft store problemer gennem deres opvækst. Når de når 15-17års alderen, skal der ofte en massiv indsats til for at vende udviklingen, og det er her gadeplansindsatsen gør en væsentlig forskel. Typisk bliver gadeplan gjort opmærksomme på, at en ung er på vej ud i problemer gennem en voksen i drengens netværk. Herefter sætter de hurtigt ind med en intensiv og individuel indsats. I Mohammeds tilfælde er han allerede i kontakt med gadeplan på grund af problemer i skolen. Det er første gang han bliver anholdt. Han bliver kørt på stationen til afhøring, og efter Grundlovsforhøret bliver han varetægtsfængslet på en sikret institution for unge kriminelle.

Det er mandag, og Mohammed er lige blevet løsladt. Han tager direkte i skole. Det trækker ikke ligefrem at tage hjem og møde hans far, som helt sikkert bliver stiktosset. Mohammed træder ind i klassen. Der er larm som sædvanligt. Han sætter sig bagerst i klassen. Mens læreren taler, tænker han på, hvad hans far vil sige, når han kommer hjem. Han bliver irriteret på sig selv. Det med legepladsen var en dårlig idé – alt for let at blive opdaget. Jamaal, der sidder ved siden af, bliver ved med at stikke til ham. "Hvordan var spjældet?". Jamaal griner. "Hold nu kæft", hvæser Mohammed. Han bliver varm i kinderne, små svedperler bryder frem på panden. Han får lyst til at stikke Jamaal en flad. Få ham til at holde sin kæft. Da timen er slut, går Jamaal tæt forbi Mohammed. Idet han passerer, pumper han en knytnæve ind i brystet på ham. Mohammed giver et råb og skubber ham væk. Han er stærk og god til at slås. Med en hurtig bevægelse er han over Jamaal. To slag mod ansigtet, og snart ligger Jamaal på jorden. Mohammed skal til at slå igen, men to stærke arme flår ham tilbage. Det er gårdvagten. Mohammed falder ned, slapper af i kroppen. Han går ind og henter sine ting. Så går han hjem.

Forud for skudepisoden er gået en lang periode med problematisk skolegang. Mohammed følger ikke med i undervisningen, kommer og går som det passer ham og har ofte i konflikter i skolen. En bekymret klasselærer har henvendt sig til gadeplan og bedt om hjælp. Aiman, gadeplansmedarbejder og mentor i gadeplansprojektet, har sammen med Mohammed og hans forældre lavet en handleplan og afholdt et netværksmøde mellem familien, skolen, uddannelsesvejleder og sagsbehandler. Men efter skudepisoden og slagsmålet bliver Mohammed smidt ud af skolen. Det efterfølgende møde mellemsagsbehandler og familien ender i konflikt, og familien trækker sig fra samarbejdet med kommunen og gadeplan. Kommunen vælger at udskifte sagsbehandleren. Og skolen er også ude af billedet. Samarbejdet omkring Mohammed er blevet kompliceret.

Mohammed er 18 år og har lige taget sin 10. klasses eksamen. Han bor i et rækkehus i Vollsmose sammen med sin far og mor og seks yngre søskende. Efter folkeskolen vil han uddanne sig til mekaniker og arbejde i Forsvaret.

Aiman er på vej gennem Bøgeparkens stier. I hånden har han en lille mappe med papirer, som han nervøst bladrer i mens han går. Han er på vej hjem til Mohammeds forældre. Ingen har ellers hørt fra familien siden mødet med sagsbehandleren. Men Aiman kender forældrene fra sit arbejde og de har samme palæstinensiske baggrund. De er gået med til at invitere ham over på kaffe. Aiman ringer på og bliver vist ind i familiens stue. Et lyst rum med hvide vægge, få møbler, ingen unødigt pynt eller billeder. Et lysstofrør summer sagte i loftet. Der er stillet kaffe frem og tre kopper. Faren taler højt på arabisk mens han fægter med armene i luften. Han er frustreret. Det er vigtigt for ham, at Mohammed hurtigst muligt kommer tilbage i skolen. "Dem fra kommunen, de er hele tiden ude efter min dreng, bare fordi de ikke selv kan finde ud af deres arbejde. Det er deres pligt at sørge for, at Mohammed kan komme i skole". Mohammed sidder stille og stirrer på mønstrene i gulvtæppet. Aiman læner sig frem i stolen. "Jeg forstår godt jeres frustrationer, men opgaven lige nu er at give Mohammed noget hjælp, så han kan holde fast i sin skolegang". Det er alle enige om. "Jeg vil gerne hjælpe med at tale med kommunen", siger han og finder nogle papirer i mappen. "Her er det forslag, jeg har fået fra skolen". Aiman lægger papirerne frem på bordet. På papirerne er angivet nogle datoer og tidspunkter. "De vil give eneundervisning til Mohammed tre dage om ugen". Faren slår ud med armene. "Det må vi nok nøjes med i starten", siger Aiman. "Men jeg vil gerne hjælpe med at finde en ny skole". Faren sukker. "Det er bedre, at du taler med dem", siger han og ryster på hovedet. Aiman nikker. "Okay. Og så vil jeg foreslå, at Mohammed begynder at mødes med mig nogle timer om ugen", siger han og fanger Mohammeds blik. "Vil du mødes med ham dér?", spørger faren. Han peger på Aiman og griner. Mohammed nikker med et skævt smil. "Okay, så".

Forskning viser, at mentorindsatser har størst sandsynlighed for at have en positiv indflydelse på den unges liv, hvis mentoren og den unge mødes

mindst en gang om ugen flere timer ad gangen gennem et år eller mere. Udover at have samtaler med den unge, har mentorerne i gadeplan også til opgave at skabe dialog med forældrene og arbejde med trivslen i hjemmet, ligesom mentor har en støttende funktion i forhold til skole og fritid. Mentor sikrer også en løbende dialog og koordinering mellem de professionelle aktører. I Mohammeds tilfælde er der daglig kontakt mellem Aiman og den nye underviser. Mohammed har nogle faglige huller, men han er kvik og begynder hurtigt at indhente det forsømte. Som supplement til eneundervisningen hjælper gadeplans jobkonsulent med at finde et fritidsjob i et supermarked og sidenhen et praktikophold ved forsvaret. Efter et halvt år starter Mohammed i 10. klasse på en ny skole.

Mohammed står i døren og byder velkommen. Han har tilbagestrøget hår og en grøn jakke fra Kiwi. Han er kommet en time i forvejen og har dækket bord og lavet kaffe. Aiman sidder sammen med Majken, der er mødeleder. Ind af døren kommer en midaldrende mand med gråt hår og tykke briller. Det er Mohammeds uddannelsesvejleder. Han trykker Mohammed i hånden og hilser på Aiman og Majken, mens han tager en småkage fra en lille glasskål

på bordet. Så kommer Bent, der er Mohammeds chef nede i supermarkedet. Han har en stribet skjorte med en kuglepen i brystlommen, han kommer lige fra arbejde. Mohammeds far og mor kommer ind og sætter sig ved siden af Aiman ved bordet. Til sidst kommer den nye klasselærer og sagsbehandleren fra kommunen. "Nå, så kan vi vidst gå i gang", siger Majken. "Vil du starte, Mohammed"? Mohammed rejser sig og tager ordet: "Det er snart et år siden jeg blev smidt ud". Han rømmer sig. "Jeg er kommet i en ny skole. Det er rart. Gode lærere og gode klassekammerater. Før kunne jeg ikke lide skolen. Jeg orkede ikke skole, jeg var ikke med. Nu – jeg er aktiv og laver mine ting. Hører efter hvad lærerne siger". Den nye lærer nikker, mens hun smilende rør sukker ud i kaffen. "Mohammeds klarer sig rigtig godt i klassen, og vi oplever slet ikke de konflikter, der tidligere er blevet nævnt", tilføjer hun. Bent tager ordet og fortæller, hvor glade de er for at have Mohammed på arbejdspladsen. Han er seriøs, arbejdsom, han er dygtig til det, han laver. Han er vellidt på arbejdspladsen. Mohammed sidder med et smil på læben. Da mødet er slut, vil Mohammeds far vide, hvad der nu skal ske. Folk kigger på Aiman. "Jamen, jeg synes, at Mohammed er klar til at stå på egne ben. Hvad tænker du, Mohammed"? Mohammed nikker. "Jeg er klar".

MENTORINDSATSEN

Mentorindsatsen udgør en bærende del af gadeplansarbejdet. Der er tre gadeplansmedarbejdere i gadeplansteamet, som hver fungerer som professionelle mentorer for op mod 10 unge ad gangen.

Mentorerne arbejder med den unge i ni måneder, eller længere hvis det er nødvendigt. De mødes typisk flere gange om ugen i kortere eller længere tid, afhængig af den unges behov. Dels har mentorerne samtaler med de unge, hvor de arbejder med den unges problemer og ønsker. De følger op på de mål, der er fastlagt i handleplanen, og laver aftaler med den unge om, hvad der skal arbejdes med til næste gang.

Derudover er mentoren også den, der træder til, når der er behov for en hjælpende hånd. Med at komme i skole til tiden. Med at finde en ny fritidsaktivitet eller et praktiksted. Med at løse konflikter, der opstår i familien. Mentoren er den, der hepper på sidelinjen til fodboldkampen, hvis forældrene ikke har overskud til det.

Mentorerne altid er tilgængelige og kan være i kontakt med deres unge på alle tider af døgnet. Telefonen er altid åben, og mentorerne og de unge holder løbende kontakt med hinanden på Facebook og sms. Mentorerne også i tæt dialog med forældrene. De snakker om forældreansvar og forælderrolle, og hvad forældrene kan gøre anderledes derhjemme. For ikke at bryde den unges tillid, er den unge altid informeret, når forældrene inddrages.

HVAD ER EN MENTOR?

En mentor er en person, der kan lære fra sig, guide den unge, være en rollemodel og ven, vejlede og rådgive den unge og udvise entusiasme.

En mentor er en ven, men samtidig en professionel. Mentoren er ikke en myndighedsperson og har ikke tilsynspligt med den unge. I stedet søger mentoren at opbygge et tillidsforhold med den unge.

EN GOD MENTOR INDSATS ER KARAKTERISERET VED:

1. Lang varighed. En god mentorindsats bør vare mindst et år.
2. Intensitet. Mentor og mentee bør mødes mindst en gang om ugen af flere timers varighed.
3. Emotionel støtte. Mentor skal give en engageret voksenkontakt i form af en støttende, tillidsfuld, anerkendende og emotionel relation, der fokuserer på den unges psykosociale udvikling.

DU KAN LÆSE MERE OM GODE MENTORINDSATSER HER:

Frederiksen m.fl.: **Mentorer i udsatte boligområder**. Center for Boligsocial Udvikling, 2014.

“ Vi ringer til den unge kl. 7 om morgenen og får dem op. Og ringer til dem om aftenen igen og siger: "Så, nu skal du til at gå i seng, så du kan være frisk til jeg ringer i morgen". Det kan også være følgeskab til lægen eller til et møde med uddannelsesvejlederen eller socialrådgiveren eller man skal starte på en ny skole. Skolehjem samtaler. Med til idræt. Hvis forældrene ikke har overskud til det, så

skal vi da bakke op!

Majken, socialrådgiver

Mentoren skal ikke kun være en støtte og en ven, men også kunne få den unge til at åbne op og reflektere over sin livssituation. Mentoren skal give den unge en tilpas udfordring, der flytter den unge i den rigtige retning.

I Vollsmose benytter mentorerne sig af Jan Tønnesvangs "vitaliseringsmodel", både som en ramme for relationen mellem den unge og mentoren, og som et redskab i samtalerne med de unge.

Mentorrelationen mellem den unge og gadeplansmedarbejderen virker bl.a. ved at sætte fokus på de behov, den unge skal have dækket for at kunne komme videre i sin udvikling. For mentorerne handler det om at give den unge opmærksomhed og anerkendelse, at pege den unge i den rigtige retning og at støtte men også udfordre den unge i passende grad:

- Mentorerne har en anerkendende tilgang til de unge. De ser på intentionerne bag den unges handlinger frem for den – til tider – frustrerede måde, de kommer til udtryk.
- Mentor er en rollemodel for den unge og er med til at give en ny retning i tilværelsen.
- Mentor bliver en "professionel ven", der opnår en tillidsfuld og nær relation med den unge.
- Mentor giver den unge opgaver og udfordringer, som der skal arbejdes med fra gang til gang. På den måde understøttes den unge i at udnytte sine evner.

DEN SVÆRE SAMTALE

En udfordring i mentorarbejdet er at få taget de svære samtaler med den unge. I Vollsmose har mentorerne løbende samtaler med de unge i ga-deplans lokaler i området. Formålet er at hjælpe den unge til at italesætte de ønsker, muligheder og udfordringer, der opstår i den unges liv. Samtalerne skal hjælpe den unge til at blive opmærksom på, hvor "skoen trykker" og hvilke muligheder der er for at få støtte og udvikle sig.

Mentor gør udfordringerne konkrete ved at tage udgangspunkt i de forskellige kontekster, den unge indgår i: Skolen, familien, vennerne, fritiden osv. Ved hjælp af Tønnesvangs model skabes et rum for refleksion over den unges nuværende livssituation, den unges mål og drømme og de næste skridt i den unges udvikling.

JAN TØNNEVANGS VITALISERINGSMODEL

Jan Tønnesvang er professor ved Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Hans vitaliseringsmodel er et redskab til socialpædagogisk arbejde og samtaler med og om unge med problemer.

Tønnesvang beskriver fire grundlæggende behov, alle mennesker har behov for at få dækket:

1. Selvværd: At manifestere sin individualitet og blive anerkendt for den man er.
2. Retning: At være på vej, have en retning i tilværelsen, forbillede og noget at se op til.

3. Samhørighed: At høre til, at indgå i nære relationer og være en del af et fællesskab.
4. Mestring: At kunne udnytte sine evner, talenter og færdigheder, at blive passende udfordret.

DU KAN LÆSE MERE OM JAN TØNNEVANGS VITALISERINGSMODEL HER:

Jan Tønnesvang og Nanna B. Hedegaard : **Vitaliseringsmodellen - en introduktion.** Forlaget Klim, 2012.

Omar er 17 år gammel, han har været i Gadeplan i et år. Omar har netop færdiggjort 9. klasse på efterskole og vil også gerne tage 10. klasse på efterskole.

LØGNEN

Han står med papirerne i hånden. En ADHD test. Tre ark, masser af små sorte bogstaver og kasser, man kan sætte krydser i. Psykologen sagde, at han kunne tage dem med hjem og kigge på dem. Få sin mor til at hjælpe ham med at udfylde dem. Det skramler da han flytter spanden lidt ud i rummet. Så tager han ligtheren der ligger i inderlommen. Han holder den hen under papirerne. Først bliver de lidt gule. Så tager ilden fat. Han smider dem ned i spanden. Mærker varmen fra ilden gennem sine bukser. Han må træde et skridt tilbage. Han hader at snakke med psykologer. De er dummere end dem de snakker med.

Mange børn og unge i udsatte boligområder har en omfattende kontakt med kommunen, hvor både de selv og deres forældre og søskende kan have berøring med mange forskellige sagsbehandlere. For mange unge afføder dette en modstand mod systemet, som gør, at de har en dårlig dialog med deres sagsbehandler og andre professionelle. De første møder med det offentlige system kan have afgørende betydning for den unges tillid til systemet. Omar har haft mange møder med systemet i hans liv. Det første møde er i forbindelse med hans forældres skilsmisse.

Sagsbehandlerdamen åbner en dør og viser dem ind. Omar og hans lillesøster og lillebror. På væggene hænger nogle farverige plakater, i rummet står et bord og nogle stole. På bordet står der en termokande, nogle kaffekopper

og tre sodavand. I et hjørne står der en kasse med legetøj. Men det er han for stor til. Sagsbehandlerdamen siger, at de skal snakke om, hvor de gerne vil bo. "I kan fortælle alt. Vi siger ikke noget til jeres mor og far", siger hun. Omar kigger på sin lillebror og sin lillesøster. Så kigger han på damen. Hun er flink nok. Han tænker på sin mor og sin far. Hvad synes hans mor, at han skal sige? Og hvad synes hans far? Han mærker noget i halsen som strammer til, rømmer sig. "Hvor kunne du godt tænke dig at bo Omar?", spørger damen. Han kigger ned i bordet, og så begynder han at fortælle.

Da Omar kommer hjem fra skole nogle dage senere sidder hans far i køkkenet med en avis. Da han kommer ind ad døren ligger han avisen fra sig på bordet. Ved siden af avisen ligger der nogle papirer. Omar kan se, at de er fra kommunen. Og så fortæller hans far ham, hvad sagsbehandleren har fortalt. Omar ved ikke hvad han skal sige. De sagde jo, at han kunne fortælle alt. At de ikke ville sige det til hans mor og far. Men det var løgn. Lige der på stolen i køkkenet, dér beslutter Omar, at han aldrig mere vil tale med sagsbehandlere.

Efter skilsmissen bor Omar på skift hos sin mor og sin far. Han har store problemer i skolen og han skifter skole mange gange. Han kan ikke lide at være i skolen, og derfor bliver han ofte væk. Han er ukoncentreret i klassen og kan ikke sidde stille. Skolen henviser ham til udredning for ADHD, men Omar brænder papirerne.

Mange unge i udsatte boligområder har ligesom Omar en problemfyldt skolegang med mange skoleskift og konflikter i skolen. For nogle betyder det, at de kommer ud af grundskolen med manglende faglige kvalifikationer og derfor har svært ved at klare sig i uddannelsessystemet. Dette er særligt karakteristisk for den gruppe af drenge, som de arbejder med i Gadeplan. Derfor er netop fokus på at stabilisere den unges skolegang det centrale omdrejningspunkt i de planer der lægges sammen med den unge og familien. I 8. klasse kommer Omar på efterskole. Efterskolen er en positiv oplevelse for Omar og for første gang oplever han, at det er sjovt at gå i skole. På grund af en konflikt med en lærer, bliver han imidlertid smidt ud midt i skoleåret. I den efterfølgende periode går han ikke i skole. Det er først da en uddannelsesvejleder foreslår, at han starter i Gadeplan, at der kommer en ny drejning på hans situation. Først er han skeptisk. Han orker ikke flere sagsbehandlere, der blander sig i hans liv. Men til sidst går han alligevel med til at mødes med en mentor fra Gadeplan.

Det er varmt i rummet. Omar sveder under kasketten. Mikrofonen hænger ned fra loftet. Omar rapper. Det er en tekst han selv har skrevet. Han snubler over ordene og må stoppe. Hans venner griner på den anden side af glasset. Omar griner også. "Rigtig godt. Vi prøver igen" siger Asem, som sidder ved mixerpulten. William kommer ind ad døren. De har mødtes nogle gange før og Omar kan godt lide ham. Han er ikke som en sagsbehandler, men mere som en god ven der lytter på ham. Han står og kigger på, indtil Omar bliver færdig. Han snakker lidt med Omars venner. De griner. Omar kan ikke høre, hvad de snakker om på den anden side af glasset. Det er fedt, at William kommer forbi og at han interesserer sig for hans musik.

Mens en af de andre indspiller sit vers, sidder Omar og William og snakker. Omars far har sagt, at han ikke skal bruge så meget tid sammen med vennerne og i studiet. At han hellere skal koncentrere sig om sine lektier. "Hvis han kom forbi og hørte mig, så kunne han måske se, at jeg er god til det", siger Omar og tager endnu en tår af sin vandflaske. Han er helt tør i munden. "Nu er jeg jo også selv far," siger William. "Så jeg ved, at din far jo bare vil det bedste for dig. Men måske kan han ikke se, hvorfor rapmusikken er vigtig for dig". Og så fortæller William om en gang, hvor hans søn ville have lov til at tage til en festival i sommerferien. William syntes ikke, at han var gammel nok. De diskuterede sagen i lang tid, og til sidst måtte William indrømme, at sønnen havde ret. At han skulle have lov til at tage af sted sammen med sine venner. Omar kigger op på ham: "Hvad? Kunne du godt se, at han havde ret? Gav du ham lov?!"

For at det skal lykkes at skabe en positiv udvikling i den unges liv er det helt afgørende, at der skabes et tillidsforhold imellem den unge og mentoren. Det er mentorens opgave at bygge tilliden op på den unges præmisser. Det vil sige, at tage del i den unges hverdag og interesser og at stå til rådighed, når den unge har brug for kontakt. Dette understreges af forskning, som viser, at relationen mellem den unge og mentoren skal være støttende, anerkendende og tillidsfuld, for at være virkningsfuld. Mentoren bliver ofte den eneste fortrolige voksne i den unges liv, og kan i kraft af denne position på den ene side hjælpe den unge med at blive afklaret i forhold til personlige problemstillinger og på den anden side hjælpe den unge i det ofte konfliktfyldte møde med systemet i form af for eksempel skole eller sagsbehandler.

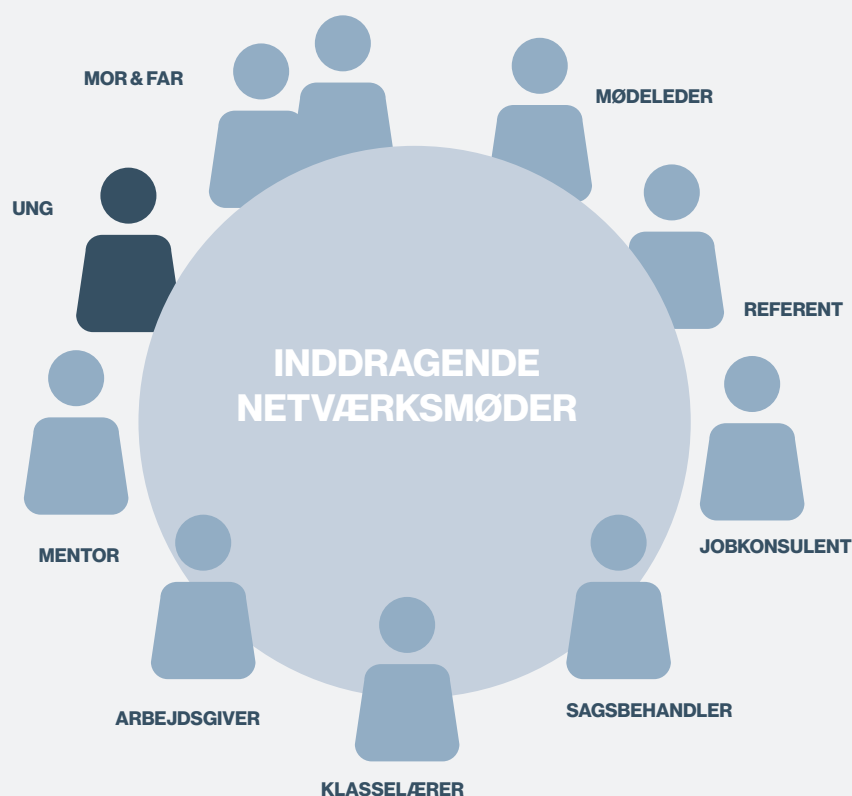
"Hvordan er dine kriminelle forbindelser?" spørger Omars nye sagsbehandler. Omar har aldrig mødt ham før. De er til et møde på skolen: Sagsbehandleren, klasselæreren, uddannelsesvejlederen, Omars far, William og Omar. De har skubbet nogle borde sammen, så de alle kan sidde rundt om dem. En lugt af kridt og sved hænger i luften. Et vindue står på klem. Ordene falder som et slag i ansigtet på Omar. Han har lyst til at springe op og slå ham, sagsbehandleren. "Hvordan kan han spørge om det? Han kender mig overhovedet ikke. Han har aldrig mødt mig før!"

William finder Omar ude på gangen. "Jeg skal aldrig mere snakke med den sagsbehandler" siger Omar. William tænker lidt over det, mens de går hen imod døren. "Måske sagde han det bare, fordi han ville lære dig bedre at kende. Han mente det måske ikke på den måde," siger William. "Måske skulle du prøve at give ham en chance til?" Omar tænker over det. Måske skulle han alligevel snakke med ham. Han vil jo gerne på efterskole igen, og det er sagsbehandleren, der bestemmer, om han kan komme det. På vej hjem tænker Omar, at det gode ved William, det er, at han aldrig siger, hvad Omar skal gøre. Men Omar ved godt, hvad William synes, er det rigtige at gøre. Og så får han lyst til at gøre det.

Et par dage efter finder Omar sagsbehandlerens telefonnummer frem. Efter mange forsøg får Omar fat på sagsbehandleren. Omars ihærdige indsats overbeviser sagsbehandleren om, at Omar skal have en chance til med efterskolen.

Frosne marker glider forbi vinduet. Lidt sne her og der, men ellers bare sort frossen jord. Og nøgne træer. Omar kigger ned på telefonen igen. Han er ved at skrive en sms til William. Han vil gerne fortælle ham, hvor glad han er, for den hjælp han har fået. Uden William ville han ikke sidde her. 'Om få minutter ankommer toget til Aalborg' siger damen i højtaleren. Omar kan mærke et sug i maven. Så er det nu. Efterskolen venter.

INDDRAGENDE NETVÆRKS MØDER

“ Inden netværksmødet har gadeplansmedarbejderen en snak med den unge og forældrene, hvor vi snakker med dem om, hvad der skal ske, og hvad de gerne vil have, der bliver sagt på mødet. For hvis de ikke selv har mod på eller kan få tingene sagt, så ved gadeplansmedarbejderne det og kan hjælpe dem med at få det formuleret og sagt i den rigtige sammenhæng.

Majken, socialrådgiver

Tre gange undervejs i gadeplansforløbet afholdes inddragende netværksmøder. Det sker ca. efter tre måneders forløb, igen efter seks måneder og ved afslutning af forløbet, dvs. efter ni måneder.

I netværksmøderne deltager den unge selv sammen med forældre og evt. andre personer i den unges personlige netværk. Fra gadeplan deltager den unges mentor og typisk også jobkonsulenten. Gadeplans socialrådgiver er uvildig mødeleder og gadeplanskoordinatoren er referent. Derudover deltager de relevante professionelle, der har med den unge at gøre – fx klasselæreren, UU-vejlederen, sagsbehandler, SSP-medarbejder eller lignende. Men det kan også være andre voksne, der kender den unge, fx en fodboldtræner eller en arbejdsgiver.

Formålet med de inddragende netværksmøder er at skabe et rum for dialog mellem den unge, den unges netværk og de professionelle. Netværksmøderne skal bidrage positivt til at afklare den unges situation og skabe et konstruktivt samarbejde, fælles aftaler og koordinering af det fortsatte forløb.

Mange af de unge kommer fra familier med komplekse problemstillinger, hvor der ofte er mange og konfliktfyldte relationer til kommunen. Nogle

unge har dårlige oplevelser med myndigheder som skole, politi og SSP, og mange forældre har deres egne konfliktfyldte sagsforløb med kommunen.

Gennem de inddragende netværksmøder får den unge og forældrene et rum, hvor dialogen er ligeværdig og hvor familien og den unge også føler, at deres synspunkter kan komme til udtryk og bliver taget alvorligt.

EN UVILDIG MØDELEDER

Til forskel fra andre slags netværksmøder er de inddragende netværksmøder karakteriseret ved, at den unges sagsbehandler ikke er mødeleder, og at mødet ikke foregår på kommunen men hos gadeplan. En socialrådgiver fra gadeplan har rollen som neutral mødeleder, og det er hendes opgave at facilitere samtalen, så der bliver plads til refleksion og mulighed for at få afdækket – ikke kun problemerne i deres kompleksitet – men også de ressourcer, der er til stede i familien og i netværket med henblik på at få løst problemerne.

MØDERNES INDHOLD

Forældrene og den unge har ofte selv en dagsorden for, hvad de gerne vil tale med de professionelle om på netværksmøderne. Og de er selv med til at bestemme, hvilke aktører, der skal inviteres. Forud for netværksmøderne holder gadeplan

ofte et møde med den unge og forældrene, hvor de forbereder indholdet til netværksmødet. Her kan de også aftale, om der er noget, forældrene eller den unge gerne vil have sagt til de professionelle – og som de måske skal have hjælp til at komme ud med.

Netværksmøderne foregår på gadeplans kontor i boligområdet, hvor den unge er vant til at komme og derfor føler sig på hjemmebane. Efterhånden som den unges forløb skrider frem, bliver den unge typisk også bedre til at deltage i netværksmøderne og tage ansvar for sit eget forløb. Det er målet, at den unge selv er med til at forberede netværksmøderne – dvs. dække bord, lave kaffe osv. – og selv står parat til at tage imod deltagerne og byde velkommen. Det er også målet, at den unge så vidt muligt selv skal tage ordet til netværksmøderne. På den måde er forløbet omkring netværksmøderne også med til at støtte den unge i at tage ansvar.

Møderne afrundes med at lave en række aftaler om, hvad der skal arbejdes videre med. Hvad skal sættes i værk over for den enkelte unge? Og hvad er de respektive parter ansvarlige for at arbejde videre med frem mod næste møde? Gadeplansteamet følger så løbende op på, om aftalerne bliver overholdt.

OM INDDRAGENDE NETVÆRKS MØDER

Inspirationen til metoden "inddragende netværksmøder" stammer fra Socialstyrelsen, der i samarbejde med DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur (tidl. RCT) har udviklet og afprøvet metoden.

INDDRAGENDE NETVÆRKS MØDER ER KARAKTERISERET VED:

1. Forældrene og den unge deltager selv, og de har indflydelse på, hvem der skal deltage i mødet
2. Møderne ledes af en neutral mødeleder, der ikke er sagsbehandler, med kompetencer indenfor systemisk teori, neutralitetsteknikker og facilitering af tværfaglige møder med forældre
3. Sagsbehandleren deltager i møderne på lige fod med de andre aktører
4. Møderne varer op til to-tre timer (afhængig af, om der er brug for tolk)
5. Møderne er processuelle, dvs. det er en møderække, og der aftales nye møder fra gang til gang
6. En særligt udpeget referent er ansvarlig for at samle op på mødets indhold og aftaler til mødelederen.

KORA og DIGNITY har evalueret metoden og finder, at metoden er effektiv til at skabe gode resultater i komplekse og til tider fastlåste problemstillinger i de mest udsatte familier.

DU KAN LÆSE MERE OM INDDRAGENDE NETVÆRKS MØDER HER:

Socialstyrelsens hjemmeside: www.inddrag.nu

Mette-Louise Johansen m.fl.: **Mod en fælles indsats**. DIGNITY - Dansk Institut mod Tortur, 2006.

Leif Olsen og Nanna Kold: **Implementering af processuelle netværksmøder**. KORA, 2013.

FRITIDSJOBINDSATSEN

På landsplan har hver anden danske ung mellem 13 og 18 år et fritidsjob, mens det i de udsatte boligområder kun er hver fjerde. Samtidig er der i disse områder fire gange så mange fattige som i resten af landet. For de unge betyder det et stort ønske om at få et fritidsjob og kunne tjene sine egne penge.

Det kan imidlertid være svært at finde et fritidsjob, især hvis man kommer fra en familie, hvor berøringsfladen og kendskabet til arbejdsmarkedet er meget begrænset, og hvor forældrene har svært ved at hjælpe den unge i den rigtige retning.

Gadeplan har derfor en jobkonsulent, som – når den unge er parat – kan hjælpe med at finde fritidsjob, lære- eller praktikpladser. Jobkonsulenten træner den unge i at skrive ansøgninger og gå til samtaler, og forbereder den unge på, hvad det indebærer at være på en arbejdsplads.

For unge, der har svært ved af egen kraft at få et fritidsjob, er jobkonsulentordningen stærkt motiverende. Men gadeplan er meget bevidste om, ikke bare at dele fritidsjob ud til højre og venstre. Derimod er fritidsjob noget, der først arbejdes med et stykke inde i forløbet. Først skal der være styr på de basale ting, især i forhold til skolen og fritidslivet. Præmissen er, at hvis man ikke kan passe sin skole, så kan man heller ikke passe et fritidsjob.

Det er således heller ikke alle unge i gadeplansindsatsen, der bliver parate til en fritidsjobindsats. For nogle er fokus hele vejen på uddannelse, evt. fritidsaktiviteter og på at få tingene til at fungere bedre derhjemme.

HVORDAN KAN ET FRITIDSJOB HJÆLPE DE UNGE?

Et fritidsjob er en effektiv måde at ruste udsatte unge til at begå sig i samfundet. Et fritidsjob hjælper med at skabe et struktureret og meningsfuldt fritidsliv. Og et godt fritidsjob bringer den unge i situationer, der byder på krav og udfordringer – men også hvor man kan udnytte sine kompetencer og oplever at være god til noget.

I et fritidsjob lærer den unge at omgås andre mennesker uden for de sociale cirkler, han normalt færdes i. På den måde træner den unge sine sociale kompetencer og oplever, at omverdenen kan have et andet blik på ham. På arbejdspladsen møder den unge også nogle andre rollemodeller end dem, han normalt er i kontakt med.

CFBU's undersøgelse "Godt på vej" viser, at unge, der har fritidsjob, har markant højere sandsynlighed for at komme i arbejde eller uddannelse. Effekten er særligt stærk for unge, hvor forældrene har begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet

DU KAN LÆSE MERE OM FRITIDSJOBINDSATSER FOR UDSATTE UNGE HER:

Louise Aner: **Godt på vej**. Center for Boligsocial Udvikling, 2012.

Nana Øiland Frederiksen: **Fritidsjobindsatser**. Center for Boligsocial Udvikling, 2011.

“ Jeg prøver at bygge nogle helt nye netværk ude i byen. Så de kan lære nye mennesker at kende, og nye arbejdskulturer. Vi snakker også meget udskrevne regler. Hvordan man begår sig på en arbejdsplads. Og så følger jeg op på, hvad der fungerer godt og mindre godt. Hvordan kan det gå bedre, og hvordan kan vi fastholde dit job?

Hammam, jobkonsulent

STIEN

"Giv mig dine penge!" råber Ali og knytter næven. Han griber fat i damens arm. Hun blinker flere gange med de små øjne under det blomstrede tørklæde, som om hun prøver at forstå hvad Ali siger. Han gentager, "giv mig dine penge!", nu endnu højere, og hun knuger sin mørkebrune håndtaske i favnen. Hun beklager sig på arabisk og trygler Ali om at lade være. Samir forsøger, "det her er for meget Ali –slip hende nu". Men Ali slipper ikke, før kvinden råber, "مِلْسَم انأ" -jeg er muslim. De andre drenge begynder at løbe. Vollsmose sti er meget kringlet, så det er nemt at slippe ud af kvindens synsfelt. Samir løber også. De smider alle jakkerne for ikke at blive genkendt. Ali brokker sig over, at han stadig ikke har fået penge til cigaretter. Samir har egentlig ikke brug for penge, tænker han, og han ryger heller ikke.

Ali får øje på en mindre dreng på cykel. Han løber hen og griber fat i cykelstyret. Drengen kigger forskrækket op på Ali. Han har store grønne øjne, som ved synet af Ali bliver endnu større. "Har du 10 kr.?", råber Ali ophidset. "Jeg har en 50'er, du kan få", fremstammer drengen og snøfter. Han tager rystende sin pung frem. Ali snupper den ud af hans hænder, og tager alle småpengene. Der er 150 kr. "Det var også dumt af ham at tage hele pungen frem", tænker Samir. De andre begynder at tage flere ting fra drengen. "Hey", siger Samir, "tag jer lige sammen, han er jo meget yngre end jer". Yusef og Ali kigger på hinanden og griner lidt. De løber videre hen ad stien. I samme øjeblik kommer en dame cyklende imod dem. Ali flår tasken af hendes skulder, og hun mister balancen på cyklen og vælter. Hun er vred. "Stop! Giv mig min taske! Det her slipper I ikke fra". Hun kommer hurtigt på benene og løber efter dem. Men drengene er hurtigere. Ali tager de penge, der er i pungen og slynger både tasken og pungen ud til siden.

Mange unge i udsatte boligområder lever en gadeorienteret livsstil. De opholder sig en stor del af fritiden i det offentlige rum uden opsyn fra forældre eller andre voksne. En gadeorienteret livsstil er ofte forbundet med anden risikoadfærd som for eksempel indtagelse af rusmidler og færden i grupper, der er i berøring med kriminalitet. Forskning viser, at det er en livsstil, der indebærer en høj risiko for et videre livsforløb præget af kriminalitet og arbejdsløshed.

De sidder på en bænk i Byparken. Ali og Yusef tænder hver en rød Prince fra den nye pakke, og Samir åbner en pose Haribo labre larver. Han kan godt lide at skrælle al sukkerstadset af med tænderne, før han tygger lakridsen. Pludselig bliver den rolige sommerstemning afbrudt. "Hvem har rørt min mor? Jeg smadrer dem, der har rørt min mor!" En ældre fyr har rejst sig fra en af bænken længere væk. Han putter sin telefon i lommen og stormer over mod en gruppe unge, der sidder på græsset. "Er det jer?", råber han af dem. De ryster alle febrilsk på hovederne. Derefter går han med lange skridt over mod drengene. "Var det jer?", tordner han. "Nej", svarer de alle i kor. De labre larver smager pludselig lidt af jern. Samir har bidt sig selv i tungen. "Vi skulle aldrig have gjort det. Politiet kommer helt sikkert efter os", tænker han.

Drengene har sommerferie. Samir er 15 år. Efter ferien skal han begynde i 8. klasse. For et halvt år siden henvendte Samirs mor og søster sig til Gadeplan, da han begyndte at have problemer i skolen. Han kom hele tiden op og skændes med både lærerne og de andre elever. Hans mentor Abdulahi hjalp ham med at skifte til en skole inde i byen for nogle måneder siden, og her går det rigtig godt. Samir klarer sig godt socialt i den nye klasse. Han er be-

Samir bor i Vollsmose og har været tilknyttet Gadeplan i halvandet år fra han var 15. I dag er han 18 år og har lige bestået 10. klasses eksamen.

gyndt at spille fodbold med nogle af de andre drenge. Læreren har desuden afdækket, hvor der skal sættes ind fagligt, så det går også langsomt bedre med det boglige. Men så sker gaderøverierne ved stien.

Den næste morgen banker det på døren. Samir åbner. Udenfor står en lille tætbygget betjent, der har travlt med at tørre sved af panden samt en større og yngre betjent, der ser lettere irriteret ud. "Er Samir hjemme?", spørger den lille. "Ja, det er mig", indrømmer Samir tøvende. "Jamen Samir, klokken er 10.45 og du er anholdt", siger den store af dem. På politistationen er der endnu varmere end udenfor, og den lille betjents sved drypper fra næsen og ned på hans skjorte. Samir sveder også. Især hans håndflader er klamme og klistrede. På vej ind ad døren støder han skulderen mod en muskuløs, skaldet mand med tatoveringer i ansigtet og hænderne i håndjern. Samir kender godt typen. Han lugter af cigaretrøg og gammel sved. Samir får lyst til at kaste op.

"Jeg var ikke med til det her", siger Samir, da de endelig sidder ned. "Var det ikke dig?", spørger den lille betjent mistroisk. Samirs far er ophidset – mest fordi han er irriteret over at skulle bruge tid på stationen. "Sig sandheden! Sig nu bare sandheden", gentager han igen og igen. Men Samir vil ikke sige sandheden, for i virkeligheden ville han jo slet ikke være med til det. Den store betjent kommer til syne i døren, og foran ham går Yusef. Betjenten peger på Samir og spørger, "var han med?" Yusef kigger ned i gulvet, mens han nikker og fremstammer et "ja". Den lille betjent kigger triumferende over på Samir og siger med hævede øjenbryn, "du får en sidste chance her. Siger du sandheden, at du var med til det, eller siger du, at du ikke var med til det?" Samir bukker under og fortæller hele historien.

Samir bliver varetægtsfængslet og kommer på et lukket opholdssted for børn og unge. Han er der dog kun en uge, fordi han ikke var hovedmanden bag røverierne. Hans søster har sat Abdulahi ind i Samirs sag, og allerede under opholdet begynder Abdulahi at ringe til ham næsten dagligt, bare for at snakke. Da Samir kommer hjem, har han mest lyst til at være alene, og han har bestemt sig for ikke at se de gamle venner for en tid. Abdulahi ringer stadig tit, og de er også blevet venner på Facebook.

"Jeg har to billetter til en OB-kamp i morgen. Vil du med?", spørger Abdulahi i telefonen. Samir kom hjem for en uge siden. Han er ikke rigtig i humør til at snakke, men han vil gerne se OB spille, så selvfølgelig vil han med. Under kampen glemmer Samir næsten alt det, der er sket og selv den forestående retssag, formår han at få på afstand. Efter kampen bliver de siddende på deres pladser, mens glade OB-fans skrålende møver sig forbi for at komme ud. De snakker lidt om kampen, og om Samirs fodbolddrøm. Det kunne være fedt at spille for OB en dag. Så spørger Abdulahi om, hvordan det var på opholdsstedet. "Fint nok", svarer Samir, "men de var altså ikke normale i hovedet, de andre. De truede hinanden og sådan noget". Efter en lille pause, hvor de begge må flytte benene og trække maven ind for, at en mand med en stor ølmave kan slippe forbi, siger Samir, at han er ked af det, der er sket, og han fortæller også om sine mareridt. Abdulahi siger, at han er nødt til at se fremad, at fortiden kan man ikke ændre. "Abdulahi er sgu helt okay", tænker Samir, da de går derfra, "han prøver ikke at bestemme alt". Det er heller ikke Abdulahi, der bestemmer, at Samir skal se at få nye venner. Det gør Samir selv. For som Abdulahi siger, "det kan ikke blive ved med at gå på den måde. Især ikke hvis du vil være professionel fodboldspiller". Og det vil han jo.

Samir får en to års betinget dom og en sagsbehandler, som skal beslutte, hvad der skal ske med ham. Gadeplan arrangerer et netværksmøde, hvor de involverede parter kan diskutere Samirs fremtid. Ud over Abdulahi og sagsbehandleren er også Samirs nye lærer, hans forældre og uddannelsesvejlederen, som Samir har kendt længe. Netværksmøderne har til formål at lave nogle fælles pædagogiske målsætninger sammen med familien og de andre samarbejdspartnere. De starter altid mødet med en runde, hvor de hver især fortæller noget positivt. I dette tilfælde fortæller Abdulahi, at Samir går til styrketræning og fodbold, og han kommer til lektiehjælpen. Læreren fortæller, at Samir passer sin skole, at han altid er i godt humør, og at hans gennemsnit er støt stigende. Han har også fået nye venner. Hans mor og far siger også, at de oplever, at det går godt med ham. Sagsbehandleren beslutter, at Samir skal fortsætte ved Gadeplan.

Abdulahi smiler, da han får øje på Samir en sen eftermiddag udenfor Aldi på Vollsmose Alle. Det er halvandet år siden, Samir stoppede ved Gadeplan. "Burde du ikke være i skole?" Samir kigger op og svarer, "næh, jeg har fået fri...og jeg har også lavet mine lektier". Han smiler drillende og fortsætter, "faktisk siger de, at jeg ikke bør gå i skole mere...", han venter på en reaktion. "Nå", siger Abdulahi og blinker til Samir, "de har måske fået nok af dig?" "Nej, men hvis mit gennemsnit fortsætter med at stige, så rækker karakterskalaen ikke". De trækker begge på smilebåndet. Samir er tydeligt stolt. Det er Abdulahi også. De snakker lidt om OB's sidste kamp. Samir fortæller, at han skal starte på HF efter sommerferien, og de mindes kort møderne i Gadeplans lejlighed. Så skal Samir løbe. Han skal være til fodbold klokken 17.

ISBN: 978-87-92798-28-2

Tekst: Lasse Kjeldsen,
Maria Vilsgaard Murphy,
Nana Øland Frederiksen

Layout: Konform A/S

Tryk: Frederiksberg bogtrykkeri A/S

Fotos: Kristian Brasen,
foto s.14 William Hansen

Kreativ konsulent: Minna Grooss

OM INSPIRATIONSHÆFTET

Historierne i dette hæfte er et resultat af en kreativ bearbejdning af interviews med tre unge og medarbejdere i den helhedsorienterede gadeplansindsats i Vollsmose.

Formålet med historierne er at formidle informanternes oplevelse af hændelserne. Alle parter ud over informanterne er anonymiseret.

CENTER FOR
**BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

Sadelmagerporten 2A
2650 Hvidovre
www.cfbu.dk